

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**Факультет Музичного мистецтва
Кафедра естрадного та народного співу**

**Силабус
навчальної дисципліни
«ВОКАЛ»**

Галузь знань — 02 Культура і мистецтво

Спеціальність — 025 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма – Естрадний спів

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

4 курс

Силабус склали

кандидат мистецтвознавства, старший викладач ХДАК

Світлана МАНЬКО

доцент, зав. кафедрою естрадного та народного співу ХДАК

Людмила КУДРИЧ

Силабус затверджено на засіданні кафедри естрадного та народного співу ХДАК,

Протокол № 1 від «22» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри естрадного та народного співу

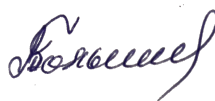

Людмила КУДРИЧ

Силабус затверджено на засіданні ради факультету «Музичне мистецтво»,

Протокол № 1 від «23» серпня 2022 р.

Голова ради факультету

Тетяна БОЛЬШАКОВА

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

1	Назва дисципліни	Естрадний спів
2	Викладачі	Кудрич Людмила Володимирівна Красовська Людмила Олександрівна Манько Світлана Борисівна Теслер Тамара Миколаївна Верещака Артем Олександрович Захарова Валентина Вікторівна
3	Контактні дані викладачів (роб.тел., емейл)	ludmylakudrych@gmail.com ludavood243@gmail.com lanarich@ukr.net tamaravoice33@gmail.com temavereshchaka@ukr.net lyushalik@gmail.com
4	Логіка вивчення курсу (пререквізити та постреквізити)	Дисципліна «Вокал» функціонує та розвивається на основі інтегративних зв'язків з системою гуманітарних наук (естетика, мистецтвознавство, літературознавство, філологія, історіографія, психологія творчості та сприйняття). Особливо тісними є взаємозв'язки методології історичного музикознавства з комплексом музикознавчих дисциплін та системою наукових напрямів – історією музики (вивчення музичної культури в її історичному розвитку), теорією музики (дослідження результатів музичної творчості – музичних творів, їхнього змісту, жанрово-стильові особливості, музичну мову, засоби виразності), музичною естетикою (наука про прекрасне в музичному мистецтві), виконавським музикознавством, порівняльним музикознавством (порівняльне вивчення музичних культур різних країн світу), музичною історіографією (наука про вивчення письмової історії музики), музичним джерелознавством (відгалуження історії музики, що вивчає інформаційні джерела музичної науки), музичною текстологією (вивчення історії текстів музичних творів), музичною семіотикою (вивчає зв'язки між «звучком» і «змістом»), історією мистецтвознавства (сукупності наук, предметом вивчення яких є конкретно-історичні форми художньо-мистецької діяльності, твори мистецтва, закономірності розвитку художнього мислення).

		Знання та досвід, здобуті у ході вивчення дисципліни «Вокал», мають перш за все практичне значення у підготовці естрадного виконавця. Оволодівши знаннями та навичками з фахової дисципліни, здобувачі набувають відповідного комплексу знань і умінь, за допомогою яких мають самостійно вибудовувати власний виконавський стиль-імідж.
--	--	--

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Вокал» покликана допомогти здобувачам вищої освіти розвинути рівень умінь та знань, необхідних для майбутньої виконавської діяльності. У процесі вивчення дисципліни здобувачі мають оволодіти різними вокальними техніками та стилями естрадної музики, а також вони мають навчитися аналізувати художню складову творів. Окрім цього, ця дисципліна покликана сприяти формуванню у здобувачів здібностей до самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки під час сценічних виступів.

Дисципліна навчає правильному підходу до виховання професійного голосу артиста-вокаліста та формування співака в цілому, виховання фахівця високого рівня, відповідно кваліфікації «бакалавра».

3. МЕТА КУРСУ

Метою курсу є виховання професійних фахівців - підготовка висококваліфікованих естрадних вокалістів, які володіють художньою вокально-виконавською майстерністю, необхідною для самостійної професійної діяльності у якості солістів-вокалістів та артистів вокальних колективів з певним переліком необхідних компетентностей.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Загальні компетентності	<p>ЗК 1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово;</p> <p>ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння музично-професійної діяльності;</p> <p>ЗК 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;</p> <p>ЗК 5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;</p> <p>ЗК 7 Здатність бути критичним і самокритичним;</p> <p>ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;</p> <p>ЗК 12 Здатність працювати автономно;</p> <p>ЗК 13 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;</p> <p>ЗК 15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність), обґрунтовувати власні творчі й педагогічні рішення та спроможність планувати і здійснювати на їх на практиці;</p> <p>ЗК 18 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, осмислювати власний досвід та передавати його</p>
-------------------------	---

	іншим у процесі викладання
Фахові компетентності	<p>СК 1 Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності;</p> <p>СК 2 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності;</p> <p>СК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності;</p> <p>СК 8 Здатність здійснювати естрадно-виконавську діяльність на базі програмних знань та навичок репетиційної роботи та концертних виступів;</p> <p>СК 9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу в музичній, зокрема естрадно-вокальній виконавській і педагогічній діяльності;</p> <p>СК 11 Здатність оперувати професійною термінологією;</p> <p>СК 21 Здатність інтегрувати професійні знання та навички естрадного співу і використовувати їх у процесі концертно-виконавської діяльності та сценічної презентації естрадно-вокальних творів;</p>

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	<p>ПРН 1 Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності;</p> <p>ПРН 4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;</p> <p>ПРН 5 Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;</p> <p>ПРН 8 Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;</p> <p>ПРН 11 Застосовувати теоретичні знання з теорії та історії вокального виконавства, стилів та напрямів естрадної музики у вокально-виконавській та педагогічній діяльності;</p> <p>ПРН 12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;</p> <p>ПРН 13 Вміти здійснювати педагогічну діяльність;</p> <p>ПРН 21 Демонструвати володіння основами сучасного естрадного танцю, сценічними рухами, що репрезентують сценічний імідж естрадного співака;</p> <p>ПРН 22 Володіти виконавськими техніками, прийомами та стильовою специфікою естрадного співу, знаннями</p>
-------------------------------	---

естрадно-вокальних виконавських стилів та репертуару;
ПРН 23 Знати специфіку та демонструвати володіння мовною та акторською майстерністю.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

1	Ознаки курсу	обов'язкова
2	Формат курсу	денна форма навчання 4й курс (7й сем – 3 кредити, 8й семестр – 3 кредити)
3	Обсяг курсу	4й курс 7й сем – інд. 34 год., сам. роб. 56 год. 8й сем – інд. 34 год., сам. роб. 56 год. Всього за 4й курс інд. 68, сам. роб. 112. Всього 180 год. за 4й курс.
4	Технічне і програмне забезпечення	Робочі програми та Силабус з дисципліни, Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів. Звукопідсилююча апаратура.
5	Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	Денна форма навчання. Індивідуальні заняття та самостійна робота здобувачів. Методи навчання: 1. Закріплення матеріалу, опрацьованого під час індивідуальних занять; 2. Подальше вивчення і самостійна робота над вокальними творами; 3. Виконання творчих завдань. Методичні рекомендації. При виборі репертуару необхідно враховувати індивідуальні здібності кожного здобувача, ступінь його підготовки, а також обдарованість. Важливим є органічне поєднання технічної та музично-виконавчої підготовки співака. При підготовці вокалістів увага переноситься на удосконалення художньо-виконавського боку при невпинній роботі над удосконаленням техніки. Здобувачу повинна бути ясна проблема форми та змісту. Після детального знайомства з твором, з його художньо-образною сферою, необхідно продумувати свої виконавські наміри, а потім їх здійснювати. Високий художній рівень виконання повинен іти від яскравого відчуття, вільно відображеного технічністю голосу. Тільки при умові повної вокальної свободи можна досягти найтонших змін тембрального забарвлення голосу відносно образу.
6	Поточний контроль	Академконцерти, концерти і перевірка виконаних творчих завдань в процесі навчання

7	Підсумковий контроль	Екзамени в кожному семестрі
8	Політика курсу	<p>Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених навчальним планом видів занять до екзамену він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання здобувач та викладач взаємоузгоджують.</p> <p>Політика академічної поведінки та доброчесності (поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Форми нечесної роботи неприпустимі.</p> <p>Політику навчального процесу під час вивчення дисципліни визначають: дотримання академічної доброчесності під час навчальної та педагогічної діяльності; самостійність виконання навчальних завдань під час поточного та підсумкового контролю результатів навчання;</p> <p>Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.</p>

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Назви розділів і тем	денна форма	заочна форма	термін виконання	вага оцінки
Розділ 1. Тема «Постановка голосу» Примарний тон, дихання, дикція.	інд. – по 4 години; с. р. – по 7 годин; усього -11	-	7 та 8 сем	7 балів
Розділ 2. Тема «Робота над діапазоном» Розділ	інд. -по 4 години;	-	7 та 8 сем	8 балів

передбачає розвиток навичок співу на опорі; прикриття перехідних нот.	с. р. – по 7 годин; усього -11			
Розділ 3. Тема «Розвиток технічних можливостей голосу» передбачає роботу над диханням, дикцією, діапазоном.	інд. -по 5 години; с. р. – по 7 годин; усього -12	-	7 та 8 сем	8 балів
Розділ 4. Тема «Пробудження відчуття музики та поєднання з технікою»	інд. -по 4 години; с. р. – по 7 годин; усього -11	-	7 та 8 сем	8 балів
Розділ 5. Тема «Нові стилі музики та удосконалення творчого процесу»	інд. -по 5 годин; с. р. – по 7 годин; усього -12	-	7 та 8 сем	8 балів
Розділ 6. Тема «Робота над образністю та емоційністю голосу»	інд. -по 4 години; с. р. – по 7 годин; усього -11	-	7 та 8 сем	7 балів
Розділ 7. Тема «Вдосконалення набутих навичок та пошуки свого стилю-іміджу»	інд. -по 4 години; с. р. – по 7 годин; усього -11	-	7 та 8 сем	7 балів
Розділ 8. Тема «Відтворення свого стилю-іміджу на основі	інд. -по 4 години;	-	7 та 8 сем	7 балів

підготовленої програми»	с. р. – по 7 годин; усього -11			
Усього годин 180 за 7й та 8й семестри	інд.: 34г. 7сем; 34г. 8 сем. усього: 68годин. с.р.: 56г.7 сем; 56г.8 сем. усього: 112 годин УСЬОГО : 90г.7сем; 90г.8сем.	-	7 та 8 сем	60 балів- оцінювання викладачем творчого зросту здобувача за період семестру

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	перевірка виконання та засвоєння індивідуальних завдань;
2.	Періодичний	перевірка винесення засвоєних вмінь на сценічних виступах чи відкритих уроках
3.	Самостійна робота	перевірка завдань самостійної роботи
4.	Підсумковий контроль	екзамен в кожному семестрі

Поточний контроль за успішністю підготовки здобувачів здійснюється викладачем безпосередньо під час кожного індивідуального заняття під час виконання здобувачем програми, що вивчається і роботи над нею. Окрім того рубіжний контроль здійснюється під час академконцертів та екзаменів (у формі відкритих виступів / академконцертів). Академічні концерти та екзамени обов'язково проводяться у присутності членів кафедри з наступним обговоренням ними виступів здобувачів і обґрунтування виставленої оцінки.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Розд.1-8 Теми 1-8	підсум. контр. екзамен	сума
60%	40%	100%
17 тижд. Кожен семестр	екзам. сесія	

Розподіл балів за формами контролю.

Наприклад:

- відвідування інд-х занять — 34 години за кожен семестр — до 60 балів
Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 60.
Екзамен — від 60 до 100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Нарахування балів, які отримують здобувачі

35-59 балів: Якщо здобувач не виконав твори творчого екзамену згідно програми. Не продемонстрував вокально-виконавські навички на достатньому рівні або показав вокально-виконавські навички на досить низькому рівні.

60-73 балів: Здобувач виконав композиції творчого екзамену, але продемонстрував низький рівень вокального виконання, виявив дуже слабкі навички виконання естрадного вокального твору, не відчуває стилістики композиції, виконує її формально, статичний і не проявляє артистизму.

74-89 балів: Здобувач виконав твори згідно програми екзамену та вільно володіє навичками виконання естрадної пісні і має розвинений вокально мовленнєвий апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання. Проте, водночас, присутні деякі огріхи в нотному тексті, недостатньо чітко подана форма виконаних творів, манера виконання недостатньо характерна для естрадно-джазового стилю.

90-100 балів: Здобувач бездоганно виконав усі твори підсумкового екзамену. Програма повністю відповідає вимогам і виконана на дуже високому художньому рівні. Здобувач має високорозвинений виконавський апарат сольного естрадного та естрадно-джазового виконання.

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ДИСЦИПЛІНИ ВІДСУТНІ

10. ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Тематика	Кількість
---	----------	-----------

з/п		годин
1	Розділ 1. Тема «Постановка голосу» Примарний тон, дихання, дикція.	7й, 8й сем-по 7год. (д.ф.);
2	Розділ 2. Тема «Робота над діапазоном» Розділ передбачає розвиток навичок співу на опорі. Прикриття перехідних нот.	7й,8й сем-по 7год. (д.ф.);
3	Розділ 3. Тема «Розвиток технічних можливостей голосу» Передбачає роботу над диханням, дикцією, діапазоном.	7й, 8й сем-по 7год. (д.ф.);
4	Розділ 4. Тема «Пробудження відчуття музики та поєднання з технікою»	7й,8й сем-по 7год. (д.ф.);
5	Розділ 5. Тема «Нові стилі музики та удосконалення творчого процесу»	7й,8й сем-по 7год. (д.ф.);
6	Розділ 6. Тема «Робота над образністю та емоційністю голосу»	7й,8й сем-по 7год. (д.ф.);
7	Розділ 7. Тема «Вдосконалення набутих навичок та пошуки свого стилю-іміджу»	7й,8й сем-по 7год. (д.ф.);
8	Розділ 8. Тема «Відтворення свого стилю-іміджу на основі підготовленої програми»	7й,8й сем-по 7год. (д.ф.);
Усього		7й,8й сем-по

	56год. (д.ф.); Всього: 112 год. 4 курс (д.ф.);
--	---

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Екзамени з фаху в кінці кожного семестру.

При виборі репертуару викладачу необхідно враховувати індивідуальні здібності кожного здобувача, ступінь його довузівської підготовки, а також обдарованість.

На **IV курсі** продовжується робота над пошуками свого стилю та над відпрацюванням його художньо-виконавських можливостей. Подальше вдосконалення власного іміджу. Підготовка та включення в програму самостійно освоєного твору.

До навчального репертуару здобувачів **IV курсу** входять наступні твори: джаз в новій авторській версії (не менше двох композицій); пісня, оформлена як шоу-кліп (не менше двох), українські композиції мають бути виконані обов'язково у власній інтерпретації (ретро, сучасна та обробка народної пісні в сучасній обробці); бажано виконати авторську пісню або створити цікаву оригінальну версію відомої композиції. Також, необхідно спробувати виконання української композиції в фолк-роковій стилістиці (2 твори); декілька номерів з мюзиклів; та композиції у таких стилях, як диско, реггі, рок, джаз з характерними для стилістики рухами.

На **IV курсі** на екзаameni виносяться такі твори:

7й семестр

- джаз в новій авторській версії (не копіювання чужої інтерпретації);
- композиція оформлена як шоу-кліп;
- нова версія української пісні (не копіювання чужої інтерпретації);

8й семестр

- авторська або цікава оригінальна версія відомої композиції;
- українська композиція в фолк-роковій стилістиці (не копіювання чужої інтерпретації);
- номер з мюзиклу, сценічно оформлений;
- композиція в стилі (за вибором) диско, реггі, рок, джаз з характерними для стилістики рухами.

ПРОГРАМА ДЛЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗА ФАХОМ:

1. Нова версія української пісні (не копіювання чужої інтерпретації);
2. Авторська пісня або цікава оригінальна версія відомої композиції;

3. Українська композиція в фолк-роковій стилістиці (не копіювання чужої інтерпретації);
4. Номер з мюзиклу, сценічно оформлений;
5. Композиція в стилі (за вибором) диско, реггі, рок, джаз із характерними для стилістики рухами;
6. Композиція оформлена як шоу-кліп;

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова література

1. Антонюк, Валентина. Вокальна педагогіка (сольний спів): Підручник. - К.: ЗАТ "Віпол", 2007. - 174 с.
2. Бокоч В. А. до проблеми методики навчання естрадного вокалу / В. А. Бокоч, Л. І. Кузьменко-Присяжна, Л. В. Остапенко // Молодий вчений. – № 8(48). – 2017. – С. 31–34.
3. Ван Чень. Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання / Ван Чень: національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2017. – 244 с.
4. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ: підручник / Василь Володимирович Вовкун. – К.: НакккіМ, 2015. – 356 с.
5. Гмиріна С. В. Постановка концертного номера як засіб фахової підготовки студента-вокаліста / С.В. Гмиріна // Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. - 2017. - № 2. - С. 136-140. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/maed_2017_2_26
6. Гнидь Б. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971-2001) / Б. Гнидь. – К.: НМАУ, 2002. – 96с.
7. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва / Б. Гнидь. – К.: НМАУ, 1997. – 320с.
8. Голубев П. Поради молодим педагогам-вокалістам / П. Голубев. – К.: Муз. Україна, 1983. – 62с.
9. Євтушенко Д. Роздуми про голос / Д. Євтушенко. – К.: Муз. Україна, 1979. – 92с.
10. Євтушенко Д. Питання вокальної педагогіки: Історія, теорія, практика / Д. Євтушенко, М. Михайлов-Сидоров. – К.: Мистецтво, 1963. – 340с.
11. Манько С. Б. Естрадна музика та мюзикл / С. Б. Манько // Культура та інформаційне суспільство XXI ст. : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18-19 квіт. 2013 р. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, 2013. — С. 176.
12. Манько С. Б. Жанрова модель мюзиклу / С. Б. Манько // Культура та інформаційне суспільство XXI ст. : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка та ін. — Харків, 2014. — С. 124-125.
13. Манько С. Б. Іноземний мюзикл: мовна проблема / С. Б. Манько // Мова в контексті культури і міжкультурної комунікації: матеріали VIII

- наук.-практ. конф. 25–26 квіт. 2012 р. — Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — 2012. — С. 41–42.
14. Манько С. Б. Історія розвитку мюзиклу в першоджерелах та публікаціях / С. Б. Манько // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2014. — №1. — С. 43–46.
 15. Манько С. Б. Мюзикл і рок-опера в українському соціокультурному просторі / С. Б. Манько // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, 2012. — Вип 39. — С. 268–276.
 16. Манько С. Б. Мюзикл та рок-опера в українській культурі ХХІ ст. / С. Б. Манько // X Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва на тему: «Українська культура: виклики сьогодення» : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 31 травня – 1 червня 2012 р. / Нац. акад. кер. кад. культури і мистецтв ; за ред. С. М. Садовенко. — Київ, 2012. — С. 181–182.
 17. Манько С. Б. Мюзикл та шоу-бізнес / С. Б. Манько // Молодь України в контексті міжкультурної комунікації : матеріали ІХ всеукр. студ. наук.-практ. конф. 5 квіт. 2012 р. / Дніпропетровський ун-т ім. Альфреда Нобеля. — Дніпропетровськ, 2012. — С. 100–101.
 18. Манько С. Б. Національний колорит і культурні традиції у вітчизняному музичному театрі / С. Б. Манько // Культура народів Причорномор'я : матеріали ХХХІІІ науч. чтений на тему «Культура народів Причорномор'я с древних времен до наших дней» 17–18 октября / Таврич. нац. ун-т ім. В. И. Вернадского. — Симферополь : Межвуз. центр «Крым», 2012. — № 239. — С. 54–55.
 19. Манько С. Б. Розвиток україномовних мюзиклів та рок-опер / С. Б. Манько // Молодь: освіта, наука, духовність : матеріали ІХ всеукр. наук. конф. студ. і молодих вчених 4–5 квіт. 2012 р. — Київ : Ун-т «Україна», 2012. — Ч. 2. — С. 55–57.
 20. Манько С. Б. Специфіка артистичної діяльності в процесі репрезентації на вітчизняній сцені мюзиклу та рок-опери / С. Б. Манько // Аркадія. — 2012. — № 3. (34) — С. 55–59.
 21. Манько С. Б. Специфіка мюзиклу та підготовка естрадного співака / С. Б. Манько // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. 22–23 листоп. 2012 р. / Харків. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. — Харків, 2012. — С. 337–339.
 22. Манько С. Б. Сучасний музичний театр та підготовка виконавських кадрів / С. Б. Манько // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. (Мистецтвознавство) / за ред. В. Я. Даниленка. — Харків, 2012. — №9. — С. 161–164.
 23. Манько С. Б. Творчість С. Бедусєнка та сучасний музичний театр України / С. Б. Манько // Культура і сучасність. — 2012. — №2. — С. 140–144.

24. Мельник, М.М. Професійні якості режисера як фахівця сценічних мистецтв. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2012. № 2. С. 126-130.
25. Мельник, М. М. Сольний концерт - популярна форма сучасної естради. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2017. № 2 (Вип. 37). С. 153-159.
26. Олена Коляденко – режисер-постановник номера Марії Яремчук на «Євробаченні–2014». UA Перший. (2014). Вилучено з <https://tv.suspilne.media/news/channel/55069>
27. Откидач В. М. Складові творчості естрадного співака (частина перша) / В. М. Откидач // Вісник ХДАДМ «дизайн-освіта в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку та євроінтеграція». – № 4. – 2011. – С. 204–208.
28. Поплавський М.М. Менеджер шоу-бізнесу: підручник / Михайло Михайлович Поплавський. – К., 1999. – 560 с.
29. Рось З. П. Особливості роботи з розвитку вокально-виконавської техніки естрадно-джазових співаків: навчальний посібник з методичними рекомендаціями / Зоряна Петрівна Рось. – Івано-Франківськ : “СІМІК”, 2019. – с. 66.
30. Семененко І.В., Іваненко М.В., Павлюкова Г.В. Концертний виступ в контексті виконавської діяльності вокаліста. «Молодий вчений» • № 11 (51). - листопад, 2017 р. - Київський національний університет культури і мистецтв. - С. 652-655.
31. Фоломєєва Н. Значення використання сучасних методичних засобів у процесі фахової підготовки вчителя музичного мистецтва / Н. Фоломєєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2016. - № 4. - С. 370-380. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_4_52.
32. Фоломєєва Н. А. Значення кавер-версій в контексті виконавської інтерпретації сучасних вокальних творів у процесі фахової підготовки студентів у класі естрадного вокалу / Н. А. Фоломєєва // Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки. - 2018. - Вип. 170. - С. 127-131. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_170_29
33. Фоломєєва Н. А. Фахова підготовка студентів до сценічно-виконавської діяльності в класі естрадного співу / Н. А. Фоломєєва // Професійна освіта: проблеми і перспективи. - 2017. - Вип. 13. - С. 93-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2017_13_19
34. Ханас, О. (2021). Від Пономарьова до Go_A: хто з виконавців представляв Україну на "Євробаченні". Фокус. Вилучено з <https://focus.ua/uk/lifestyle/482844-ot-ponomareva-do-go-a-kto-iz-ispolniteley-predstavlyal-ukrainu-na-evrovidenii>
35. Хлисту́н О. С. Режисура української пісенної естради: стратегії творчості / Олена Сергіївна Хлисту́н // Вісник КнукіМ. Серія: Мистецтвознавство. – 2015. – вип. 33. – С. 160–165.
36. Хочу, щоб всі люди прокинулися. Режисер Костянтин Томільченко розповів про номер GO_A і досвід участі в Євробаченні. NB art.

(2021).

Вилучено

3

<https://nv.ua/art/evrovidenie-2021-solistka-go-a-dala-shum-moshchnuyu-energetiku-postanovshchik-vystupleniya-tomilchenko-50161353.html>

Додаткова

37. Музична естрада: Словник // Укладач В. М. Откидач. – Х.: Видавець І. В. Якубенко, 2004. – 445с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет ресурси, відеозаписи і т.д.